

Nationaal Programma RES

Jaarplan 2023

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	3
	<i>Een korte terugblik naar 2022</i>	3
2.	Algemeen	5
3.	Doelen en activiteiten voor 2023.....	8
	<i>Jaarplanning in hoofdlijnen</i>	8
4.	Begroting 2023.....	11
5.	NP RES: Het Team	13

1. Inleiding

In 2019 presenteerde het kabinet het nationale Klimaatakkoord. In datzelfde jaar werd dat akkoord door onder andere gemeenten, provincies en waterschappen ondertekend. Daarmee werd de belangrijke rol van de Regionale Energiestrategie (RES) in de energietransitie bekrachtigd: dertig energieregio's ontwikkelen, samen met maatschappelijke partners, bedrijfsleven, overheden en inwoners, een regionaal gedragen RES.

Een korte terugblik naar 2022

In januari 2022 werd het kabinet Rutte IV beëdigd na een lange formatieperiode en dat was ook voor de RES'en en voor het NP RES een belangrijk moment. In het coalitieakkoord 'Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst' stelt de coalitie dat Nederland koploper in Europa wil zijn bij het tegengaan van de opwarming van de aarde. In dat kader scherpt de coalitie het doel voor 2030 in de Klimaatwet aan tot tenminste 55% CO₂ reductie en richt daarbij het beleid op circa 60% reductie, zodat het doel van 55% ook zeker gehaald wordt.

Er komt daarnaast een minister voor Klimaat en Energie die regie voert over het beleid en het klimaatfonds. De uitvoeringskracht van het Rijk en de medeoverheden wordt versterkt om de transitie te kunnen uitvoeren.

Uit de budgettaire bijlage bij het coalitieakkoord wordt duidelijk dat voor de uitvoeringskosten van medeoverheden en planbureaus 800 miljoen euro per jaar wordt gereserveerd tot en met 2030, met een ingroeipad in 2023 en 2024. Dit betekent ook voor de RES'en en voor het NP RES zekerheid over de continuïteit van het proces rond de regionale energiestrategie tot en met 2030.

Inhoudelijk stond 2022 voor de RES regio's in het teken van de stap om de in 2021 vastgestelde RES 1.0 richting de uitvoeringsfase te brengen. Met daarbij als belangrijke mijlpaal het doorlopen hebben van het vergunningentrajec begin 2025 en vervolgens realisatie van minimaal 35 TWh aan jaarlijkse productie van zonne- en windenergie in 2030.

Het realiseren van deze opgave was voor de regio's uitdagend in een omgeving die in 2022 werd opgeschrikt door een oorlog in Europa, een daaraan verbonden energiecrisis, de gemeenteraadsverkiezingen die nieuwe veel wethouders op deze portefeuille opleverde en een nog voortdurende pandemie.

Toch lieten de PBL-monitor en de NP RES foto in december 2022 zien dat het doel van 35 TWh in 2030 haalbaar blijft, in het besef dat het wel nodig is om flinke stappen te zetten de komende tijd.

Het bestuurlijk overleg Klimaat & Energie vroeg aan Greetje Bos om de randvoorwaarden te onderzoeken waaronder het mogelijk is meer dan 35 TWh te verzilveren. In december 2022 verscheen haar advies 'Bouwen aan de brug, terwijl we er overheen lopen'. Zij concludeert in haar advies dat een nieuwe landelijke doelstelling voor het uitvoeren van de RES'en niet nodig én niet wenselijk is. De afspraken in de RES'en zijn democratisch gelegitimeerd door gemeenteraden, provinciale staten en algemene besturen van waterschappen. Gesprekken over een nieuwe doelstelling, zeker als randvoorwaarden en daarmee haalbaarheid niet afdoende geregeld zijn, kosten tijd en energie die beter besteed kan worden.

Toch lieten de PBL-monitor en de NP RES foto in december 2022 zien dat het doel van 35 TWh in 2030 haalbaar blijft, in het besef dat het wel nodig is om flinke stappen te zetten de komende tijd.

Met hartelijke groet,

Kristel Lammers

Programmadirecteur NP RES

2. Algemeen

Eind 2021 is het programmaplan 2022-2025 vastgesteld waarin de kaders en context van de RES in deze periode uitgebreid worden beschreven. Dit meerjarenprogrammaplan is [hier](#) te vinden op de website van het NP RES.

De doelen voor de periode 2022-2025 zijn vastgesteld in het genoemde programmaplan 2022-2025. De doelen van NP RES zijn daarin als volgt omschreven:

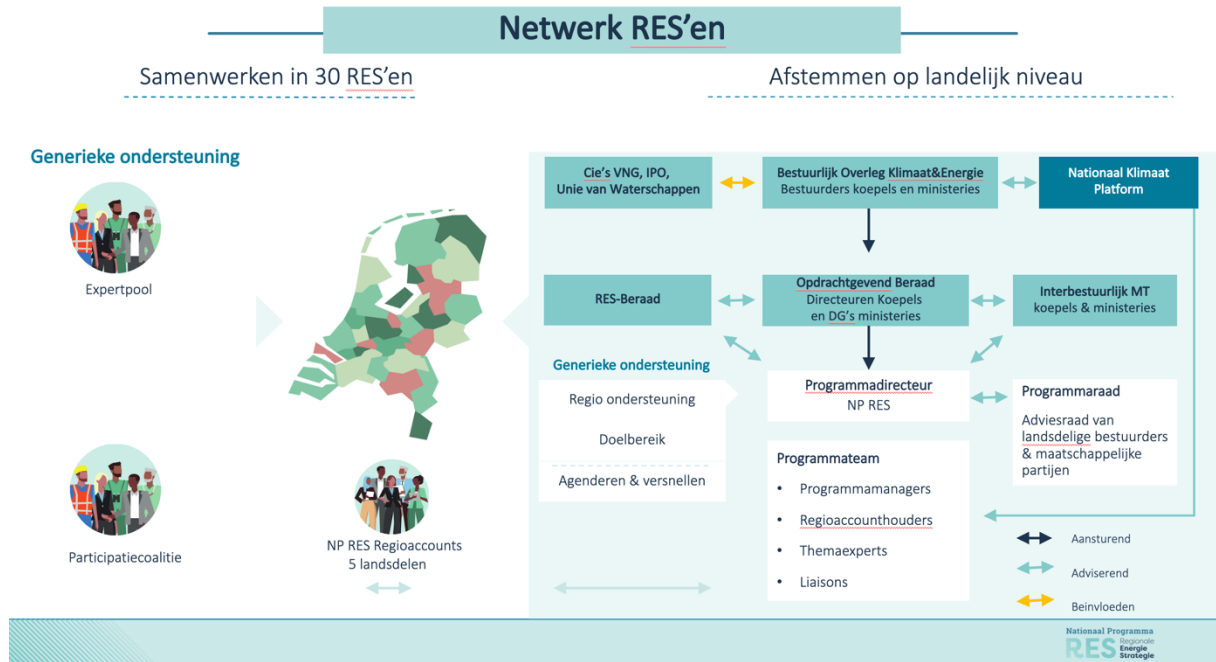
1. Het ondersteunen van de RES-regio's geïnitieerd door de decentrale overheden en hun koepels, en het Rijk bij de totstandkoming van gedragen RES'en en de realisatie daarvan.
2. Het zorgen voor een heldere visie en duidelijke kaders m.b.t. de RES, zodat ambities van de 30 RES'en vergeleken, opgeteld en gemonitord kunnen worden in het proces naar 2030.
3. Het benutten van veel voorkomende kansen en het wegnemen van belemmeringen binnen het RES-proces.
4. Het verbinden van het RES-proces met gerelateerde en relevante opgaves op landelijk niveau, zodat de RES in haar context ontwikkeld wordt. Het gaat hierbij om het combineren van opgaven in de leefomgeving, zowel regionaal als landelijk.
5. Het koppelen van het RES-proces aan relevante inzichten uit de wetenschap en praktijk, waardoor proactief geleerd en adaptief gewerkt kan worden.
6. Het faciliteren en bevorderen van een structurele samenwerking binnen het RES-netwerk. Zowel interbestuurlijk als met netbeheerders en maatschappelijke partners. Zo blijft dit netwerk bestaan en wordt het versterkt, waardoor de RES-community, zoals die nu is opgebouwd, groeit.

Het meerjarenprogrammaplan is uitgewerkt tot een jaarplan voor 2022 dat is geaccordeerd door het Oprachtgevend Beraad van NPRES in februari 2022.

Net als in de vorige fase vormt een deskundig en wendbaar team de kern van het NP RES. Het team heeft korte lijntjes met de regio, maatschappelijke organisaties en de verschillende opdrachtgevende overheden en netbeheerders. Daaromheen bevindt zich een flexibele schil van mensen vanuit onder andere de opdrachtgevers (ministeries van EZK en BZK, VNG, IPO en UvW), de netbeheerders, de Expertpool bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) en de Participatiecoalitie. Zij werken allemaal mee aan de doelstelling en ambitie van het NP RES: het ondersteunen van de regio's, zodat zij het RES-proces zorgvuldig en transparant kunnen voortzetten, gericht op het halen van de doelen van het Klimaatakkoord en de vastgestelde RES'en 1.0. Waarbij het eerstvolgende ijkpunt de 'Voortgangsrapportage RES' is, die alle regio's per 1 juli 2023 zullen opleveren. NP RES wordt via het IMT, OGB en de BO's aangestuurd door zijn opdrachtgevers. Daarnaast kent NP RES een Programmaraad, die gevraagd en ongevraagd advies kan geven en een lerend netwerk. Dit netwerk, verenigd in het RES Beraad, bestaat uit 30 bestuurlijk trekkers van de regio's, portefeuillehouders van de koepels, DG's van BZK en EZK en een bestuurlijke vertegenwoordiging van de Netbeheerders.

verenigd in het RES Beraad. In 2022 zijn het voortgangsoverleg klimaatakkoord, de elektriciteitstafel en de tafel gebouwde omgeving opgeheven en is het Nationaal Klimaat Platform ingesteld.

Het overleg netwerk rond de RES'en is weergegeven in onderstaande figuur.

Figuur 2.1: Het netwerk rond de RES'en in beeld gebracht

3. Doelen en activiteiten voor 2023

Jaarplanning in hoofdlijnen

Het jaarplan 2023 is opgesteld aan de hand van hoofdlijnen. Het feitelijke werk wordt met het programmateam onder leiding van het MT per kwartaal gepland. Het MT bewaakt de planning en stuurt waar nodig bij. De aard van deze transitie en dit programma maken dat alle flexibiliteit nodig is om actueel en relevant te blijven. De hoofdlijnen hieronder zijn dan ook wat wij met de kennis van nu kunnen inschatten. Mocht het noodzakelijk zijn dan passen wij deze gedurende het jaar aan. Elk kwartaal worden de behaalde resultaten door het NP RES aan het OGB gerapporteerd. Grote afwijkingen van het jaarplan zullen ook aan het OGB voorgesteld worden.

Belangrijk is dat we in 2023 kiezen voor een meer gestructureerde themagerichte aanpak van de ondersteuning van de regio's. Voor elk van deze thema's is een werkagenda opgesteld. Op hoofdlijnen ziet dit er als volgt uit:

- **Thema: Energiesysteem**
 - Verder uitbouwen van het concept van de 'Wereld van B'
 - In de regio's meer aandacht creëren voor regionale energiesystemen, met name voor het verbinden van de opwekdoelstellingen aan warmte, transport, vraag/aanbod, energiehubs
 - Sterkere koppeling tussen de thema's energiesysteem en ruimte (vooral in het kader van de ruimtelijke puzzel, belang van ruimtelijke reservering voor energieopwek en infra)
 - Samenwerking met de energieprogramma's NPLW, Werkgroep Integraal Programmeren en Landelijk Actieprogramma Netcongestie
 - Koppeling met andere energieprogramma's zoals PES/NPE, PEH, PIDI (koppeling met CES'en, met name cluster 6). Kansen en knelpunten signaleren, agenderen en oplossen daar waar mogelijk
 - Beweging rondom Transform.hackathon verder uitbouwen voor 2023/2024 samen met de partners
 - Oplevering factsheet opslag en explainervideo energiesysteem

- **Thema: Data en monitoring**
 - Ondersteunen van implementatie en harmonisatie begrippenkader RES door de regio's
 - Data-sprints om data te ontsluiten over specifieke onderdelen van het energiesysteem en leefomgeving (voorbeeldresultaat: openbare kaartlagen met laadpunten elektrisch vervoer of de verstedelijkingsopgave)
 - RES Voortgangsrapportage helpen opstellen door ontwikkelen overzicht biedingen volgens begrippenkader RES

- Opzetten dataportaal met daarin geharmoniseerde openbare data per regio en organiseren dat beheer ergens belegd wordt
- Afstemming PBL met betrekking tot PBL monitor RES 2023
- **Thema: Energie in de leefomgeving**
 - Vervolg leerlijn Energie in de leefomgeving
 - Handreiking Grondbeleid ten behoeve van energietransitie
 - Het ondersteunen van verbinding (procesmatig en inhoudelijk) tussen de RES regio's, de ruimtelijke puzzel en de NOVEX gebieden
 - Ondersteuning van de windnormen in ontwikkeling via de Helpdesk Wind op Land
 - Opleveren van de uitvoeringsstrategie Zon op dak en objecten, de sprintsessies en de Helpdesk zonopwek
 - Delen van kennis en praktijkvoorbeelden op ruimtelijke kwaliteit, natuurinclusiviteit en gebiedsgerichte aanpak.
 - Advisering aan de regio's ten aanzien van vraagstukken over de RES & MER
- **Thema: Communicatie**
 - Een nieuw narratief voor de RES: noodzaak tot samenwerken vanwege de verbinding van energie en leefomgeving
 - Kennis ontwikkelen en verspreiden op het gebied van desinformatie
 - Een actieve mediastrategie voor uitleg over de RES en over wat er speelt in de regio's. Het onderhouden contacten met woordvoerders van opdrachtgevers.
 - Het vergroten van het bereik onder volksvertegenwoordigers en stakeholders in de RES'en, door middel van kennisdelen op de voor hen belangrijke factsheets, werkbladen en andere informatie op alle thema's.
 - Regio's verbinden met andere campagnes, zoals die van Noord-Holland en EZK
 - Basismiddelen voor communicatie binnen de regio's maken en verspreiden conform behoefte regio
 - Basismiddelen: website, nieuwsbrieven, explainervideo's en succes- en faalverhalen uit regio's; gespreksassistent (Q en A) ten behoeve van kennisdeling; monitoren van deze middelen
 - Continue duiding verstrekken van de ontwikkelingen waaronder onderzoeksresultaten
 - Ondersteunen opdrachtgevers; netwerk 30 RES'en (communicatie) onderhouden, aansluiting zoeken bij andere Klimaatprogramma's waar relevant
- **Thema: Participatie en democratische legitimatie**
 - Kennissessies met bestuurders en volksvertegenwoordigers, vervolg op traject gemeenten en aanvullend gericht op statenleden en leden van het Algemeen bestuur van de waterschappen.
 - Organiseren expertsessie maatschappelijke tender
 - Blijvend gesprek faciliteren en ondersteunen over governance RES 2.0
 - Sessie over rol en positie bestuurders ten aanzien van lokaal eigendom
 - Inhoudelijk ondersteunen JongRES, door opname in Programmaraad, afstemmen, sparren, beschikbaar stellen netwerk, betrekken bij activiteiten etc.
 - Doorontwikkelen energieparticipatie.nl en ophalen praktijkverhalen

Naast deze inhoudelijk thematische insteek vinden reguliere activiteiten plaats. Daaronder de 2 jaarlijkse 'foto-momenten', het RES congres, diverse kennis en leerbijeenkomsten voor RES coördinatoren, RES in vogelvlucht voor nieuwe mensen en de PBL monitor die eind van het jaar weer zal verschijnen. Belangrijk ijkpunt dit jaar is de Voortgangsrapportage RES die 1 juli 2023 door alle RES regio's wordt opgeleverd en de basis vormt voor de PBL monitor RES 2023.

4. Begroting 2023

Eind 2022 is door het Ministerie van EZK de beschikking afgegeven over de subsidie voor het NP RES in de periode 2023 t/m 2025. In 2024 zal een evaluatie plaatsvinden naar aanleiding waarvan een besluit wordt genomen over de subsidiëring in de periode 2026 t/m 2030. Voor de komende 3 jaren is er daarmee duidelijkheid voor NP RES over een jaarbudget van circa 5 miljoen euro.

De begroting is op hoofdlijnen weergegeven in onderstaande figuur 3.1.

De begroting in de huidige opzet overschrijdt vooralsnog het toegezegde subsidiebedrag voor 2023. We zien dat nieuwe, meer specialistische, rollen zoals expertise energiesysteem, data en juridische aspecten niet via detachering in te vullen zijn. Dat betekent dat we deskundigheid inhuren wat hogere kosten met zich meebrengt.

Ook nieuwe ontwikkelingen als de Werkgroep Integraal Programmeren en het Landelijk Actieprogramma Netcongestie vragen terecht inzet en inspanning van NP RES. Deels kan NP RES dit opvangen in de reguliere activiteiten en begroting, maar deels vraagt dit ook extra inzet en middelen.

De begroting ingedeeld langs de programmaliijnen, conform de subsidie-aanvraag, is weergegeven in onderstaande figuur.

Begroting NPRES 2023			
Kpl	Activiteiten	Oorspronkelijk begroot cf subsidie	Begroting per 26/01/2023
RES4.1	Programmalijn 1 Ondersteuning RES-regio's (RES 4.1)	€ 570.000,00	€ 623.097,16
RES4.2	Programmalijn 2 Visie, kaders standaarden en monitoring (RES 4.2)	€ 625.000,00	€ 530.149,77
RES4.3	Programmalijn 3 Kansen en belemmeringen (RES 4.3)	€ 360.000,00	€ 402.532,14
RES4.4	Programmalijn 4 Koppeling landelijk speelveld (RES 4.4)	€ 300.000,00	€ 219.746,92
RES4.5	Lerende aanpak: koppeling Wetenschap en Praktijk (RES 4.5)	€ 300.000,00	€ 250.000,00
RES4.6	Communicatie en Informatievoorziening (RES 4.6)	€ 473.000,00	€ 468.294,81
RES4.7	Totaal van RES 4.7 (Programmabureau en programmabemensing)	€ 2.406.000,00	€ 2.515.604,10
RESHACK	Hackaton/Transform	€ -	€ 62.195,32
	Totaal kosten	€ 5.034.000,00	€ 4.971.620,22
	Onvoorzien/out of pocketkosten/flexbudget		€ 250.000,00
	Totaal inclusief onvoorzien		€ 5.221.620,22

Figuur 3.1: Globale begroting NP RES 2023

Dezelfde begroting ingedeeld langs de lijnen van kostensoorten geeft het volgende beeld:

ALGEMENE KOSTEN		
Programmabureau: Algemene Kosten	€	72.627,00
Huisvesting	€	63.000,00
PERSONELE KOSTEN		
Bemensing programmabureau	€	1.188.220,79
Accounthouders	€	523.097,16
Thema-experts	€	849.852,88
Communicatie en Participatie	€	1.074.294,65
Thema expert: Energie in de Leefomgeving (vacature)	€	100.000,00
Slim Energiesysteem: WIP en LAN	€	178.332,41
EXTERNE KOSTEN		
Externe kosten regio ondersteuning	€	100.000,00
Externe kosten Energie in de Leefomgeving	€	100.000,00
Externe kosten Data en monitoring	€	100.000,00
Externe kosten communicatie	€	270.000,00
Externe kosten participatie en demcr. legitimatie	€	40.000,00
Helpdesk Wind	€	-
Uitvoeringsstrategie en Helpdesk Zon	€	-
Transform.Hackathon (excl. Interne trekker)	€	62.195,32
RES Congres	€	150.000,00
PBL reservering	€	-
Vergoeding liaisons	€	-
Vervolg Traject >35 TWh	€	60.000,00
Vervolg Kwaliteitsbudget	€	40.000,00
Onvoorzien (out of pocket kosten)	€	250.000,00
Totaal	€	5.221.620,22

Figuur 3.2: Globale begroting NP RES ingedeeld naar kostencategorieën

5. NP RES: Het Team

Het NP RES als netwerkorganisatie

Het NP RES-team is klein en flexibel en bestaat uit mensen afkomstig van gemeente, Omgevingsdienst, waterschap, provincie, departement of koepelorganisatie. Binnen het NP RES opereren zij 'white label', met uitzondering van de liaisons. Alle NP RES'ers zijn intrinsiek begaan met de energietransitie en hebben, naast inhoudelijke kennis, ook veel contacten in het speelveld.

Het team bestaat per 1 januari 2023 uit de onderstaande mensen. De actuele lijst is altijd te vinden via de website van NP RES <https://regionale-energiestrategie.nl/organisatie/default.aspx>

1. Kristel Lammers	Directeur NP RES
2. Karen Arpad-Jongsma	Plaatsvervangend directeur en programmamanager regio-ondersteuning (tot 01/03/23)
3. Anne Melchers	Programmamanager Doelbereik en Energiesysteem
4. Alfredo Verboom	Programmasecretaris NP RES
5. Nicky Struijker Boudier	Manager strategische communicatie en woordvoering
6. Els Holsappel	thema-trekker participatie en lokaal eigendom
7. Lennart Lalieu	Thema-trekker systeemtransitie
8. Lieke Mulder	Thema-trekker energiesysteem
9. Arjan Zuijderduijn	Thema-trekker energiesysteem
10. Rijk van Voskuilen	Thema-trekker data en monitoring
11. Jeroen Hovens	Thema-trekker data en monitoring
12. Gerrie Fenten	Thema-trekker ruimte/leefomgeving
13. Maarten Engelberts	Thema-trekker leefomgeving, juridisch
14. Pascale Georgopoulou	Thema-trekker volksvertegenwoordiging
15. Jeroen Hovens	Thema-trekker data en monitoring
16. Petra Duivenvoorde	Regio-accounthouder
17. Ruth Noorduyt	Regio-accounthouder
18. Pascale de Leijer	Regio-accounthouder

19. Gerriëtte Mollink	Regio-accounthouder
20. Renske van der Woerd	Communicatie
21. Nathalie Delorme	Communicatie
22. Bas Koopman	Coördinator energieparticipatie
23. Ruud Schuurs	kennis en leersessies
24. Alexandra Toor	Programmaondersteuner
25. Ingrid Schoots	Programmaondersteuner
26. Maarten van Leeuwen	Adviseur online community
27. Vacature	Liaison ministerie van Economische Zaken en Klimaat
28. Martijn Spaan	Liaison Vereniging van Nederlandse Gemeenten
29. Arjan van den Hoogen	Liaison Unie van Waterschappen
30. Marieke von Berg	Liaison ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
31. Tara Geerdink	Liaison Interprovinciaal Overleg
32. Vacature	Liaison Netbeheer Nederland
33. Martine Tragter	Projectleider expertpool/ liaison Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
34. Ineke van Vliet	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
35. Timo Lagarde	Projectleider NP RES Foto